

de fri Fattigkasser. Jeg haaber ikke, der kan komme nogen Misforstaaelse af denne Betegnelse, der staar i Endringsforslaget: De fri Fattigkasser. Det er efter min Opfattelse en Institution, som Lovgivningsmagten har bestaet sig alt for lidt med. Der ligger store Opgaver for de fri Fattigkasser, som disse ikke kunne løfte, fordi de ikke have tilstrækkelige Midler dertil; og der er sjældent fra Lovgivningsmagtens Side gjort noget for at bringe disse Kasser bedre paa Fode, saa at de fyldigere kunde varetage deres Opgave, end de hidtil have gjort. Og de fri Fattigkasser er dog en Institution, som man skulde synes maatte omfattes navnlig af dette Ting med betydelig Velvilje, idet Bestyrelserne for de fri Fattigkasser udgaa af den almindelige Valgret, saa at altsaa de Penge, som der forvaltes, egentlig forvaltes af den almindelige Valgret, hvorved Befolkningen faar Haand i Haand med, hvorledes disse Penge anvendes. Det har derfor altid smerttet mig at se, at de fri Fattigkasser have levet et saa at sige upaaagtet og stille Liv, uden at der fra Lovgivningsmagtens Side er prøvet paa at række dem en Haand. Der er een Gang fket et Forsøg, idet afdøde Berg i 1890 stillede et Forslag om, at Halvdelen af Brandevinsaffatten skulde tilfalde de fri Fattigkasser. Men saa vidt mig bekendt, er dette det eneste Forsøg, der nogen Sunde er gjort fra Lovgivningsmagten paa at bringe Pengene noget rigeligere ind i de fri Fattigkasser, saa at disse kunde varetage deres Opgave paa en noget mere betryggende Maade, end de hidtil have gjort. At anvende Pengene paa denne af os foreslaaede Maade, vil, tør jeg paastaa, i nok saa høj Grad og maasse i endnu højere Grad end efter den Maade, som er foreslaaet i det oprindelige Forslag, komme Statteyderne til gode. Forholdet ude i Landet er jo desværre det — det er noget, som vi alle vide — at for hvert Aar der gaar, stiger Fattigbyrden. Kommunernes Udgifter til Fattigvæsenet blive større og større, efterhaanden som Aarene gaa, og Kommunerne se sig derfor om for om muligt at finde et Sted, hvorfra de kunde faa Hjælp. I denne Henseende tror jeg, at en Bevilling som den foreslaaede til de fri Fattigkasser vil gøre ganske overordentlig Nytte. Der er her i dette Ting ikke saa faa Medlemmer, som sidde i Sogne-

raad, og de vide jo, hvorledes det er. Naar en Mand første Gang kommer ind under Fattigvæsenet, vide de, hvor trykket og hvor nølende han gaar til det, og at han egentlig først kommer der, naar han er fuldstændig aflædt og ikke ser nogen som helst anden Udvej. Men de ville ogsaa have erfaret, at naar en Mand først er kommen i en betydelig Gæld til Fattigvæsenet, og han saa anden Gang, tredje Gang og fjerde Gang maa gaa dertil, bliver han hver Gang mere ligegyldig og sløv derfor. Han ræsonnerer jo som saa: Min Borgerret har jeg mistet, det Stempel er nu een Gang sat paa mig, og det bliver jo ikke værre, fordi jeg faar noget mere. Dette Forhold bidrager efter min Opfattelse ganske betydeligt til, at Udgifterne til Fattigvæsenet vedblive at stige Aar for Aar. Og det synes for øvrigt ogsaa, som om Lovgivningsmagten allerede tidligere har erkendt, at det, det gjaaldt om, var at komme den fattige til Hjælp i det Øjeblik, da han trængte dertil, nemlig naar han var paa Væsen til Fattigvæsenet. Da skulde man give ham en Haandsrækning, at han kunde slippe at komme under Fattigvæsenet. Det synes, som om Lovgivningsmagten har haft Øinene aabne derfor. Det ses f. Eks. af en Lov af 10de Marts 1879 om midlertidige Foranstaltninger mod den ved Arbejdsløshed og Vinterens Strengthed indtraadte Nød. I dens § 1 tillades det Kommunerne at yde Bidrag til de fattiges Kasse i vedkommende Sogn — det er altsaa et Bidrag ikke fra Statskassen, men fra Kommunekassen — for derved at sætte disse Kasser i Stand til at understøtte dem, der under den ved den herskende Arbejdsløshed og Vinterens Strengthed indtraadte Nød maatte antages ellers at ville blive trængende til Understøttelse af Fattigvæsenet. Man ser heraf, at Lovgivningsmagten paa dette Omraade har haft en Følelse af, at det, der burde gøres, var at man standsede den fattige paa hans Vej til Fattigvæsenet, at man i rette Tid rakte ham en Haand, saa at man holdt ham uden for Fattigvæsenet og holdt hans Selvfølelse oppe ved at bevare hans Borgerrettigheder, og at man i det hele taget støttede ham ved at gribe ind paa det rette Tidspunkt. Det synes mig heraf at fremgaa, at man har haft Øinene aabne for dette før, og det er mærkeligt, at naar man en Gang har